

Strukturel uorden og terror

Skrevet af: **Redaktionen** | Offentliggjort: 15. december 2015

"Krisen består netop i, at det gamle dør, og at det nye ikke kan fødes. I dette interregnum finder man de mest forskelligartede sygdomstegn" Antonio Gramsci 1930.

Det er ikke helt tilfældigt, at det, der var en rammende karakteristik af samfundstilstanden ved indgangen til 30'erne også indrammer den situation, vi befinder os i nu. Den store forskel er måske, at vi næppe kan blive enige om, hvad det gamle er og kun har meget vage forestillinger - hvis nogen - om, hvad det nye skal være. Det må siges at være skærpede omstændigheder, og vi anser det for uomgængeligt at forstå terroraktionerne både i Paris og næsten overalt i Mellemøsten i den sammenhæng.

Finanskrisens skygger

I regeringens økonomiske redegørelse for 2015 skriver finansministeren, at fremgangen i dansk økonomi kræver en mindre lempelig finanspolitik. Beskæftigelsen går frem. Eksporten stiger, og opsvinget er om ikke "buldrende" så dog stærkt nok til at begrunde forestillingerne om, at vi er ude af krisen. Væksten bliver på 1.4% i 2015, 1.9% i 2016 og 2% i 2017. Det vil styrke de offentlige finanser, og væksten vil kunne aflæses i forbruget.

Tilsvarende meldinger kommer fra Eurostats seneste tal, der viser en fremgang i 2015 på ca. 1.7%. Væksten i USA vil løbe op på 2.2%. Arbejdsløsheden aftager både i EU og USA, selv om det for EU's vedkommende er fra et meget højt niveau på 12.5% til nu 10.8%. I begge tilfælde frases der for stærkt faldende erhvervsfrekvens og øget vækst i antal deltidsjobs. Selv om arbejdsløsheden er faldet i USA fra 10 til 5%, er antallet af produktionstimer ikke steget.

På den anden side er det som om krisecenteret bare har flyttet sig. Ingen ved rigtig, hvor stort et vækstfald, der er i Kina. Men det gennemsnitlige skøn er, at væksten i Kina vil falde til ca. 5%, hvilket er lavvækst. Der er recession i Brasilien, i Rusland, og Sydafrika og store dele af Latinamerika er tæt på recession. Det samme gælder for de tidligere så driftige økonomier i Østasien. Japan holder sig kun lige fri af recessionen.

Spørgsmålet er, hvornår og hvordan lavvæksten i de nye vækstøkonomier rammer tilbage til USA og EU, hvis opsving stadig er så skrøbelige, at der ikke skal meget turbulens til på verdensmarkedet, før de ryger tilbage i recession. Det skyldes for det første, at de svage opsving først og fremmest er båret af centralbankernes enorme pengeudpumpning og kunstige stimulering af den finansielle sektor. For det andet har denne pengeudpumpning selvfølgelig ført til ny spekulation både på aktiemarkederne og obligationsmarkederne. Den private gældsætning er igen stigende. Men det værste er, at centralbankerne har sendt så mange penge i opløb, at man har forhindret en større kapitalsanering i at slå igennem. Som den danske nationalbankdirektør advarer om, og som Børsen i en leder reagerede kraftigt på, har den løse pengepolitik bevirket, at der er holdt kunstigt liv i alt for mange virksomheder, der burde have drejet nøglen om. Det samme gælder for USA og EU og ikke mindst for et meget stort segment af virksomheder i Latinamerika, der kun har holdt sig i live ved den store kapitaleksport fra USA. Hvis den amerikanske centralbank nu strammer renteskruen, hvilket er sandsynligt, aner ingen, hvor stor kapitaludstrømningen fra Latinamerika og delvist Asien vil blive. Blot denne ene handling kan forårsage en gældsekspllosion i flere af vækstøkonomierne. Så skrøbelig er stabiliteten.

Samme billede vil vise sig den dag, hvor ECB hæver renten og stopper for sit

pengeudpumpningsprogram. Dvs. at de vestlige lande for at redde deres egne økonomier har betjent sig af en række økonomiske programmer, der på en og samme tid har fremmet nye former for spekulation og svækket mulighederne for at gribe ind over for den samme spekulation og i øvrigt holde inflationen nede. Hæver centralbankerne renterne, bliver den store private gældsbyrde akut, og valutakrigen vil bryde ud igen. Hæver de ikke renterne og strammer den økonomiske politik, er det blot et spørgsmål om tid, før en ny finansboble brister.

Forklaringen er ganske enkel. Men den gemmer sig bag de officielle væksttal.

Ifølge IMF og OECD vil den globale vækst ligge på ca. 3%. Det samme gælder verdenshandlen, hvilket er lig med stagnation. Olieprisen falder. Noget tilsvarende gør sig gældende for handlen med næsten alle råmaterialer, hvilket selvfølgelig er indikation på en generel svag økonomisk vækst. Men det, der foruroliger mest, er den globale stagnation i produktiviteten og investeringerne og ikke mindst faldet i de globale profitter, som er den kapitalistiske økonomis vigtigste drivkraft. F.eks. angiver de statistiske bureauer i både USA og EU, at den svage vækst først og fremmest er drevet af forbrug og anlægsinvesteringer, hvorimod industriproduktionen og investeringerne stagnerer.

Med andre ord peger alle centrale data i retning af en situation på verdensmarkedet, hvor verdensøkonomien ikke kan komme fri af krisen fra 2008, og hvor krisecenteret hele tiden forskubber sig. I en sådan historisk situation er det helt normalt, at de enkelte kapitalnationer eller regioner forsøger at komme fri af krisen af egen kraft og skubbe problemerne over på hinanden. USA har drænet verdensmarkedet for kapital for at redde sin egen finanskapital. EU har gennem austeritypolitikken barberet velfærdssamfundet og tilstræber at rette op på finans- og gældskrisen ved at føre en aggressiv eksportpolitik. Japan devaluerer konstant. Kina er begyndt at anvende samme politik, og det er virkeligheden også det egentlige rationale bag ECB's rentepolitik. Det er blevet alles kamp mod alle.

Krise i det kapitalistiske verdenssystem

Dermed også sagt, at opbruddet i det kapitalistiske verdenssystem tager til, at USA ikke længere udgør dette systems utvetydige center, og at ingen hverken regeringsleder, kapitalfraktion eller intellektuel fraktion har præcise forestillinger, hvor man kommer videre med dels at redde verdenssystemets stabilitet og dels bane vejen for en nyordning uden først at skulle igennem en periode med omfattende kaos, som man skulle tidligere i historien for at nå frem til nyordningen efter 2. Verdenskrig.

Skærpet valutakrig, øget konkurrence, manglende global styring af finanssektoren, afvikling af borgernes velfærdsgoder, ødelæggelse af hinandens investeringer osv. resulterer selvfølgelig i, at verdens ledere bliver mere og mere uklare i mælet, når de mødes til G 20 topmøder eller forhandler store handelsaftaler. Alle vogter på hinanden, og USA er ikke længere stærk nok til at gennemtvinge sine betingelser. Derfor trækker alle forhandlinger ud, og effekten af de indgåede aftaler udebliver, fordi ingen alligevel vil implementere dem. Det gælder bl.a. den nyligt indgåede TPP aftale mellem USA og en række asiatiske lande. Det kan tage flere år, før den er endeligt ratificeret. Samme skæbne kan overgå TTIP forhandlingerne mellem EU og USA. Og verdenshandelsorganisationen (WTO) er praktisk taget holdt op med at fungere.

Men ingen krise er rent økonomisk, selv om borgerlige økonomer konsekvent forsøger at fastholde det billede. Den er også institutionel, fordi økonomiske problemer og skærpede klasse modsætninger altid slår over i og viser sig som problemer for de politiske og sociale institutioner, deres autoritet og handledygtighed.

Ophobningen af ad hoc løsninger

Svækkede nationale økonomier er også politisk svage statssystemer og samfund. Velfærden falder.

Større samfundsgrupper marginaliseres og udstødes helt af samfundet. Klassemodsætningerne skærpes - ikke nødvendigvis i åbne klassekampe - men eksempelvis gennem tilbagerulningen af de mange velfærdsgoder og en udhuling af den organisatoriske styrke, som f.eks. arbejderbevægelsen formåede at tilkæmpe sig under kapitalismens store opsving. Det indebærer også, at samfundene mister deres integrationspotentiale og deres evne til at løse både interne og eksterne konflikter på en fredelig og hensigtsmæssig måde. Afstanden mellem det politisk sagte og det faktisk forekommende øges. Ikke nødvendigvis på grund af, at løgnen råder, men nok så meget på grund af, at det politiske system og statsmagten ikke længere er i stand til at regulere - endsige overskue - de reale økonomiske bevægelser og afledte effekter og konflikter.

Det politiske system og statsmagten er bragt i en *tilpasningsposition*, hvor ingen statsmagt blandt alle statsmagter længere er stærk nok til ensidigt at sætte sin vilje igennem og ikke repræsenterer tilstrækkelige sammenhængende økonomiske og politiske strategier til at blive accepteret som hegemonisk kraft.

Det gælder selvfølgelig for USA, hvor Obamas nødvendige, defensive magtpolitik efterlader et stort geopolitisk magttomrum, og hvor en Donald Trump som eklatant symptom på et dysfunktionelt politisk system og et polariseret samfundsliv kan hensætte hele det amerikanske politiske parnas i forvirringstilstand.

Det gælder EU, der ikke kan erstatte USA som den politiske leder og på lignende vis vader fra krise til krise. Faktisk har EU siden finanskrisen befundet sig i permanent økonomisk og politisk krisetilstand, og krisen er nu så tilspidset, at Unionens institutioner indenfor den samlede struktur fungerer tiltagende dysfunktionelt under presset fra de nye nationalistiske tendenser i næsten alle medlemslande. Man kan ikke blive enige om at løse flygtningeproblemet. Flere lande med England i spidsen ønsker særordninger. Den nødvendige bankunion kan ikke etableres. Fælles skattepolitik kan ikke gennemføres. Schengenaftalen er ved at bryde sammen og undergrave "det indre marked", og den ellers enige støtte til Ukraine skrider ligeså langsomt, fordi den siddende regering viser sig ligeså korrumpert som de foregående. Ja, selv Lissabontraktatens perspektiv om en stadig tættere union undermineres mere og mere fra måned til måned, og de fælles beslutninger føres ikke ud i livet, fordi EU-kommissionen har mistet afgørende magt til regeringslederne, der nu ustraffet kan tilsidesætte fælles aftaler. Senest har der været Visegradlandenes afvisning af at anerkende den fælles beslutning om at fordele 160.000 flygtninge, og næsten alle landenes manglende vilje til at betale de 3 mia. euro til Tyrkiet for at styrke flygtningeindsatsen i nærområdet, som alle ellers udråbte som en god aftale. Man skubber ansvaret over på EU-kommissionen og den "fælles kasse".

Det gælder også rivaliseringen mellem USA, Japan og Kina i det kinesiske hav, hvor de tre store magter konstant udfordrer hinanden økonomisk og militært, uden at nogen af magterne besidder styrken til afgørende at sætte sine interesser igennem. Verden er vidne til et nyt gigantisk våbenkapløb mellem Kina og USA i Stillehavsregionen.

Vi vil sammentrængt definere den globale økonomiske og geopolitiske situation som en *strukturel uorden* kendetegnet ved, at alle væsentlige problemer, som popper op overalt, løses ad hoc, hvis de overhovedet adresseres, og at ingen institution har autoritet til at sætte sin langsigtede vilje igennem, hvis en sådan findes.

Andre (bl.a. økonomen Jack Rasmus) benævner den samme situation som *systemisk skrøbelighed* eller *systemisk uorden* (Larry Summers). Det afgørende er dog, at der globalt er en gryende forståelse af, at vi som i 30'erne står midt i en økonomisk krise, som vi ikke for alvor kan komme fri af, og som trænger dybt ind i samfundenes politiske og sociale liv og sætter hele geopolitikken under et pres, hvor selv mindre nationale konflikter eller lokale krige vokser til internationale konflikter.

Ordenssammenbrud og politisk polarisering

På den anden side står vi ikke i en situation, hvor der har vist sig en ny Keynes og en helt ny skole af økonomer, der kunne være i stand til at bryde med de fallerede økonomiske paradigmer og vise vejen frem til en ny økonomisk verdensorden med forøget vækst. Politisk er vi vidner til, at de gamle spøgelse igen indtager den samfundspolitiske scene.

De hidtil kendte centrum-venstre politiske alliancer kan ikke længere samle og repræsentere den udbredte sociale utilfredshed af mangel på politisk og økonomisk strategi, og selv om centrum-højre partierne nu sidder relativt stærkt på regeringsmagten de fleste steder, er det på trods af, at deres teoretiske og politiske grundlag ligger i ruiner. Neoliberalismen repræsenterer alene de herskende klassers hidtidige restaurationsstrategi, men ikke fremtidens genopbygning af velfærdssamfundene. Den neoliberale strategi har haft succes med at nedkæmpe arbejderbevægelsens styrke over alt på verdensmarkedet og afmontere velfærdsstaterne. Men strategien rækker ikke længere, og nogen ny har ikke vist sig i horisonten.

Det er i sådanne historiske situationer, hvor uligheden vokser eksplosivt, og hvor det traditionelle liberale politiske system ikke kan løse problemerne, at der åbnes for de populistiske kræfter, der vinder øget styrke ved hver eneste mindre krise. Ligeså klart er det, at Front National i Frankrig, Sverigesdemokraterne, Fremskrittspartiet i Norge, Frihedspartiet i Østrig, DF i Danmark og UKIP i England etc. udgør en del af problemet og spærrer for løsningen. Disse politiske og sociale kræfter fødes af tomrummet og næres her igennem. Og hvad der er mere foruroligende, medvirker deres vækst til at sætte centrifugale processer i gang, som the establishment ikke har moralsk og institutionel styrke til at inddæmme. Grænsekontrol, grænsehegn, flygtningeeksport, stigmatisering af andre landes borgere eller religiøse og politiske grupper i samfundene.

Politisk trænger populismen dybt ind i klasserne og svækker deres selvforståelse og evne til at udvikle egne handlingsstrategier og forståelse af problemernes karakter og løsning. I stedet indordnes de store samfundsmæssige modsætninger i primitive modsætningsbilleder som eksempelvis folket mod eliten, hvor førstnævnte kun kan mobiliseres gennem stadigvoldsvommere retorik, fordi ingen populistisk bevægelse på højresiden eller venstresiden har andre løsningsstrategier end den rå fordelingskamp indenfor den kapitalistiske samfundsøkonomis rammer - der netop befinder sig i krise.

Så ud over det beskrevne magttomrum, er vi i stigende grad også vidne til en voksende politisk og social uorden, hvor samfundene er endt i en *ond cirkel*. Ordenssammenbruddet skaber utryghed og frygt, som igen nærer de kræfter, der lever af og øger uordenen.

Stedfortræderkrige, terror og flygtningestrøm

Det er i det perspektiv, vi mener, at man skal forstå det "arabiske forår", hvor de tunesiske og egyptiske masser gjorde oprør mod de gamle autokratiske regimer, der ikke længere var i stand til at efterleve den "sociale kontrakt" med befolkningerne. Men det er i det samme perspektiv, at man skal forstå oprørens politisk-strategiske svaghed, og de gamle regimers styrke og evne til at slå igen og rulle oprørene tilbage hjulpet af de reaktionære og brutale regimer i Golfen og understøttet af USA's og EU's totale passivitet bl.a. i forbindelse med general Sisi's militærkup i Egypten.

Det er også i det perspektiv, at borgerkrigene i Irak, Libyen, Yemen og Syrien skal ses. Hverken USA, EU eller Rusland har kunnet mobilisere den fornødne styrke til at gribe ind og forhindre, at folkeopstandene enten udviklede sig til borgerkrig eller blev centrum for de stedfortræderkrige, der nu skaber de store flygtningestrømme og er ved at destabilisere hele Mellemøsten og det nordlige Afrika. Det maksimale, som vesten opnåede, var at intervenere i den svageste stat - Libyen - vælte Gadhafi og overlade en nedbrudt stat til et kompleks af militser, der nu bekæmper hinanden og har åbnet landet for ISIS, menneskesmugling og våbentransport til oprørsbevægelserne og

terrorgrupperne i de svage afrikanske lande som Mali.

Det er i det perspektiv, at den sekteriske borgerkrig mellem det shiitiske flertal og det sunimuslimske mindretal i Irak efter Vestmagternes retræte skal forstås. Samme vinkel skal lægges på borgerkrigen i Syrien, som reelt er centrum for en stedfortræderkrig om magten i den arabiske verden mellem Iran, Saudi-Arabien og Tyrkiet, og hvor Rusland på Assads side og USA og EU på nogle af oprørsgruppernes side forsøger at inddæmme konflikten samtidig med, at de samme stormagter forsøger at balancere mellem Iran og Saudi Arabien, hvor sidstnævnte uden de store anfægtelser i Vestens hovedsteder fører en brutal luftkrig i Yemen..

Og det er i det perspektiv, man skal forstå fremkomsten af ISIS som både brutal militær og terroristisk bevægelse og som frontkæmpere for et utopisk grænseoverskridende kalifat, der opsamlende og mobiliserer de mange skuffede og dybt frustrerede arabiske masser, der enten føler sig forrådt af Vesten under det arabiske forår eller ikke ser anden udvej ud af de mange større eller mindre borgerkrige end at støtte en bevægelse, der på ingen måde repræsenterer en fremtid, men som trods alt er stærk nok til at udfylde magttomrummet efter statsammenbruddet i Irak, Syrien, Yemen og Libyen og som samtidig udfordrer de forhadte, autokratiske diktaturer i Golfstaterne, Egypten og det sekteriske diktatur i Irak. Dertil skal lægges ISIS-bevægelsens terrorstrategi i den arabiske verden og nu også i Europa med terrorangrebet i Paris den 13. november, hvis vigtigste, såkaldte militære mål var og er at destabilisere den i forvejen skrøbelige sociale og politiske ligevægt på det europæiske kontinent og skabe politisk polarisering og autoritær udvikling – et mål der ser ud til at blive indfriet.

Det er i dette samlede perspektiv med et Mellemøsten i social, politisk og militær opløsning, at vi skal forstå flygtningestrømmen, som ikke ser ud til at skulle stoppe, og som vi i Europa reelt ikke ved, hvad vi skal stille op overfor, fordi den selv samme flygtningestrøm har eksponeret de interne svagheder og rivaliseringer i EU.

Det er ikke flygtningestrømmen, der i sig selv er et problem, når 1 mio. flygtninge kan sætte et kontinent på 500 mio. indbyggere på den anden ende og i løbet af ganske få måneder udfordre Schengensamarbejdet og skabe grænsestridigheder mellem bl.a. Sverige og Danmark. Tværtimod er det de samme faktorer, der bl.a. forhindrer EU i at spille en aktiv rolle i genstabiliseringen af Mellemøsten og stoppe stedfortræderkrigen i Irak og Syrien, der også forhindrer EU i at løse flygtningeproblemet. Og det er de samme faktorer, der har skabt det subproletariat og de ghettoer, hvor ISIS kan rekruttere frustrerede og radikaliserede unge til den "femte kolonne"-virksomhed, der skal udgøre det operationelle grundlag for terrorbevægelsens destabiliserende aktiviteter i Europa.

Den håbløse "krig mod terror"

Det står som et dybt tragisk og samtidig ironisk billede på hele situationen i Mellemøsten, at en lille obskur bevægelse som ISIS udråber sig selv som forkæmper for et nyt kalifat – altså grænseoverskridende *nation-building* på ruinerne af den amerikanske nation-building strategi, som George W. Bush lancerede efter 9/11, hvor han proklamerede "krig mod terroren" og tvangsindførelse af demokratiet i Afghanistan og Irak, og som Obama i hele sin præsidentperiode har forsøgt at trække USA ud af uden at efterlade for mange sår på den nationale sjæl, som det var tilfældet efter Vietnamkrigen.

Mindre tragisk er det ikke, når præsident Hollande efter terrorangrebet i Paris uden tøven erklærende ISIS og terroren krig og måske er ved at drage EU ind på samme fejlslagne vej som George W. Bush. Ikke mindst, fordi den krig ikke kan vindes, og fordi krig, enten den er konventionel eller ej, altid medfører en indenrigspolitisk nødret, der indskrænker de demokratiske rettigheder og den almindelige retsbeskyttelse. Altså præcist det resultat, som ISIS ønskede at opnå med terrorangrebet. Fejlen bliver ikke mindre af, at hverken Frankrig, de andre medlemslande i EU eller

USA ønsker at sætte landtropper ind for at nedkæmpe ISIS, der reelt ikke udgør nogen militær udfordring overhovedet, hvis ikke det var for det forhold, at ISIS både militært og politisk er dybt indvævet i det kaos, som vestens tidligere interventioner har efterladt.

ISIS kan ikke bombes til udslettelse, selv om statslederne med Obama i spidsen forsøger at give det indtryk. Som kommentaren i den tyske forbundsdag lød til regeringens ansøgning om at sende tyske hjælpetropper og et krigsskib til Mellemøsten: "Hvad er målet?". Ingen kunne svare andet end ved at udstede moralske støtteerklæringer til Frankrig i krigen mod ISIS. Men krige kan ikke løses militært. I sidste instans skal krigens militære resultat befæstes politisk, hvilket i Syrien og Irak er umuligt, uden at Assad, Iran og Rusland inddrages som afgørende spillere. Men selv en sådan indrømmelse fra EU og USA vil ikke være tilstrækkelig til at sikre en våbenhvile og en politisk løsning, da borgerkrigen netop ikke er en ren borgerkrig, men en stedfortræderkrig, hvor USA's allierede - Saudi-Arabien og Ruslands allierede Iran kæmper om magten i hele området, fordi de ganske nøgternt har draget den konklusion, at hverken USA eller EU længere har hverken styrken eller energien til at opretholde de eksisterende magtstrukturer og med det bevare de siddende regimer ved magten. Hertil har både USA og EU alt for meget at gøre med at holde sig selv flydende økonomisk og sikre den skrøbelige, hjemlige politiske stabilitet.

Så på trods af krigserklæringen og krigsretorikken i Europas hovedstæder kan Vesten ikke handle uden om Assad og Rusland på den ene side uden samtidig på den anden side at tvinge Iran og Saudi-Arabien ind i en større aftale for hele området, der også dækker Irak, Yemen og Libyen. Denne udvikling ligger ikke lige i kortene, med mindre bl.a. Saudi-Arabien bliver offer for sin egen økonomiske krig om oliepriserne og økonomisk tvinges til at underlægge sig en fælles aftale om løsning af krigen i Irak og Syrien. Der tegner sig ikke ret mange andre muligheder end at *tvinge* en bred alliance igennem trods de talrige, krydsende modsætninger, hvis f.eks. EU skal dæmme op for flygtningestrømmen og den indre, politiske polarisering og sammen med USA reducere risikoen for et totalt og uoverskueligt sammenbrud i Mellemøsten. Prisen for USA og den kommende amerikanske præsident vil på den anden side blev endnu en nyorientering af det geopolitiske tyngdepunkt, som ellers ifølge Obamas strategi skulle flyttes til Stillehavet og den Østasiatiske region.

Det sandsynlige svar på terroren i Paris og Beirut og alle de andre steder, hvor ISIS eller de beslægtede organisationer slår til næsten hver dag, bliver, som det fremgår, endnu en ad hoc løsning, der ikke bringer os nærmere en global, økonomisk og politisk stabilisering. I den forbindelse kan man blot medtænke episoden med Tyrkiets nedskydning af den russiske jager eller den uro, der igen ulmer i Ukraine. Faktisk befinder vi os i en situation, hvor der skal meget lidt til, for at de spændte konfliktsituationer rundt omkring kan slå over i utilsigtede hændelser, som kan sætte en uoverskuelig kædereaktion i gang. Det gælder ikke kun på det politisk-militære område, men i ligeså høj grad på det økonomiske. Ingen ved f.eks. hvad det får af konsekvenser, hvis eller når den amerikanske centralbank hæver renten. For det hører med til billedet, at det bl.a. var Kinas massive pengeudpumpning, accelererede investeringer, enorme opkøb af amerikanske værdipapirer og massive import i 2009, der bidrog til at stoppe et regulært, globalt sammenbrud umiddelbart efter finanskrisen i 2008. Og dén økonomiske styrke besidder Kina ikke længere.

Højreradikaliseringen og venstrefløjens ansvar

Men til trods for at statsmagten og de herskende klassers politiske og moralske greb om samfundene er svækket, fordi de ikke kan tilbyde den brede befolkning nogen udsigt til bedre velfærd langt ud i fremtiden, er der ikke fremtrådt nogen ny kraft med nye og radikale svar på krisens problemer. Det betyder, at lønmodtagerne både i EU og i USA eller for den sags skyld alle mulige andre steder stadig lider under krisens efterskælv i form af høj arbejdsløshed, forringede arbejdsvilkår, svag organisering, udtynding af de sociale sikringsordninger og et massivt pres i

hverdagen, og det er disse vilkår, der i fraværet af gennembrydende løsningsstrategier - som et reelt "Yes, we can!" - danner grobunden for højreradikalismen, der igen forstærkes af terroren og det flygtningeproblem, som den politiske elite i EU og i medlemslandene ikke formår at løse.

Men det er vigtigt at understrege, at det hverken er terroren eller flygtningepresset, der skaber højreradikaliseringen og populismen som generaliseret politikform.

Grundbetingelsen er og bliver den dybtgående økonomiske og sociale krise, der slog igennem i 2008, og som intet land reelt og for alvor er på vej ud af. Heller ikke EU, selv om øjebliksbilledet peger på en vækst på ca. 1,7 %, og heller ikke i Danmark på trods af regeringens prognoser i den økonomiske redegørelse. Hertil kan føjes, at højreradikalismen ikke automatisk vokser af sig selv og aldrig har gjort det, fordi samfundet gennemløber en økonomisk krise.

Højreradikaliseringen er de brede massers nødråb, og vokser først og fremmest i styrke, fordi de politiske kræfter på venstrefløjten - fra socialdemokratierne til det yderste venstre - endnu ikke i samlet flok er enedes om at tage den opgave alvorligt, det er, at bryde med de herskende klassers politiske og økonomiske dominans og formulere en fælles politisk-økonomisk og geopolitisk reformstrategi, der kan danne grundlag for håb om og tro på, at det ikke længere skal være de almindelige lønmodtagere i EU og USA eller i Mellemøsten, Latinamerika eller i Kina og ikke mindst i Syrien, der skal bære omkostningerne ved, at den gamle orden er brudt sammen, uden at denne ordens forsvarere magter andet end det ødelæggende nulsumsspil, vi er vidne til.

For os at se placerer det et historisk stort ansvar på venstrefløjten i Europa og selvfølgelig også i Danmark. Når borgerskabet ikke kan, påhviler det venstrefløjten som vigtigste opgave sammen med socialdemokratierne og fagbevægelsen i Europa at formulere en strategi, der kan mobilisere de brede lønmodtagergrupper for et europæisk Unionsprojekt på et udvidet socialt og demokratisk grundlag som alternativ til de herskende klassers neoliberale fallitbo. Og ligeså ihærdigt kaste sig ind i kampen for en bred politisk løsning ikke bare i Syrien, men i hele Mellemøsten - hvilket ikke er muligt uden et opgør med de europæiske statslederes og EU's støtte til de reaktionære arabiske regimer og neoliberale økonomiske politik både indenfor Unionen, overfor Unionens periferi og eksternt i forhold til de økonomisk svage lande i Europas nærområde.

I den aktuelle politiske og økonomiske situation rækker europæisk fodnote- og forbeholdspolitik ikke til andet end at legitimere den snigende nationalisme, som reelt er alle lønmodtageres største fjende.